



ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

Aquest número 10 cèntims per tot arreu

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
Telèfon núm. 18692.—BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1,50.—ESTRANGER, 2,50 pessetes

PRECISIONS

MALGRAT la sinceritat amb què em vaig expressar en la conversa tinguda dies enrera amb un redactor de "La Nau", hi va haver qui no em va comprendre prou bé.

Seré aquí més explícit, a veure si ens entenem d'una vegada.

Succeeix, en temps d'anormalitat política com els que travessem avui, que els oradors i els escriptors hem de comprimir el pensament quan hem de dir quelcom interessant, i per a emplenar el buit que aquesta compressió determina, hem de diluir el que és secundari i accessori amb gran perjudici de la claredat.

"Es ja hora de reorganitzar el partit republicà?", preguntava "La Nau".

"No, no és hora encara", contestàrem nosaltres.

Per què? Per les raons que tot seguit exposarem.

Per a fixar, però, millor el meu criteri, ho faré en paràgrafs numerats:

Sobre aquesta qüestió i l'actualitat política penso el següent:

Primer. Existeix un bloc liberal universal per a la defensa de la ciutadania desconeguda o atacada en moltes nacions del vell i del nou continent.

Segon. D'aquest bloc no ens en podem desprendre els republicans. No és prudent ni convenient fer-ho.

Tercer. Les energies i les forces de què disposem, no les hem de dissipar en fer capelletes i conrear el nostre hortet, ans bé canalitzar-les i llençar-les en la direcció d'un blanc únic, apuntant a l'objectiu comú.

Quart. Aquesta "entente" amical s'ha de mantenir mentre duri l'actual situació.

Cinquè. Si, liquidat el present per a nosaltres tristíssim, convé perllongar un any o dos el front únic, s'ha de fer sense vacillar.

Sisè. Solament quan tinguem desembarassat el camí i estigui restaurada la normalitat, recobrarà la llibertat per actuar en el sentit que li sembli cada u dels components del bloc liberal.

Setè. Llavors crec que el partit republicà s'haurà de fondre o refondre en molts nous.

Amb això no vui pontificar ni dogmatitzar. No parlo "ex cathedra" ni estableixo jurisprudència.

No sóc líder, ni Papa, ni oracle efectiu o honorari.

Però veig — penso — prou clara la situació per aferrar-me al meu judici.

Els que no hi han llucat gota eren els que es figuraren que això s'acabava, que teníem eleccions en porta i cuitaven a situar-se i a prendre posicions.

Suposem que s'hauran convençut de llur error i de què no cal matinejar per anar a missa d'onze.

ANGEL SAMBLANCAT

Vers una "entente" franco-italiana

ENCARA el desarmament marítim.

El tema comença a fastiguar-nos; però no està esgotat ni molt menys. El viatge de MacDonald als Estats Units ha determinat una aproximació franco-italiana amb la qual, potser, no comptaven els anglesos.

Els greuges rebuts de la república pel feixisme i que semblava que Mussolini i la seva host no perdonarien mai, han estat oblidats quan a Roma han vist que perillava l'hegemonia italiana a l'Adriàtica i la seva influència a la Mediterrània oriental.

Ara reconeixen els "camises negres" que entre Itàlia i França, ultra els llaços de consanguinitat, existeixen interessos comuns que cal defensar.

Anglesos i ianquis s'han posat d'acord per a repartir-se la sobirania del mar. Amb francesos i italians no s'hi compta. Els llatins són genteta inferior, sense solvència.

Es podrien defensar dels "dreadnoughts" amb els submarins.

Però a això es tira, a prohibir l'ús del submarí com immoral.

Sí, sí. El submarí deu proscriure's de la guerra.

Amb el submarí, els febles poden plantar cara als forts, i això, aquests, no ho poden consentir.



Lloyd George i MacDonald

— Ja portes la Pau eterna?
— No, per un any prorrogable.

LLICÓ POLITICA

Preludis mortals

D' que la guerra és acabada, Alemanya viu en la convergència de dues polítiques fonamentalment antagòniques.

D'una banda, resten els vestigis d'un nacionalisme rabiós, fortament arrelats encara en la consciència d'alguns sectors d'opinió. De l'altra banda, els corrents moderns, que, des dels centristes i populistes fins als independents, matís aquest d'un socialisme eminentment conservador, lluiten contra aquells i volen acabar d'un cop amb el perill que per al país representen. Fàcilment es pot deduir, per tant, com els uns en l'atac i els altres en la defensa han de posar-hi violències incompatibles en absolut amb l'estabilitat del règim polític alemany.

Pel que fa als primers, prou han demostrat que no es resignen a desaparèixer sense haver-ho provat tot.

Des del famós intent de Von Kap fins la prova final del plebiscit darrer, per tal d'invalidar, o, si més no, retardar l'aplicació immediata del Pla Young, no han deixat passar una oportunitat per a excitar el règim, si així han pogut servir la política que cau del cantó de les seves combinacions maquiavèliques.

Cada intent, però, compta com a fracàs. Ens semblen un xic hiperbòliques les afirmacions d'alguns escriptors quan diuen que la mentalitat del poble alemany d'ara és l'antitesi del poble alemany d'abans de la guerra. No acceptem aquestes transformacions col·lectives, que, pel que tenen de meravelloses, més bé semblen cosa de contes orientals, que no pas d'homes de carn i ossos.

No obstant, el camí fet no és poc. Els cinc anys de guerra i la derrota han servit perquè una gran part del poble alemany hagi perdut la fe en la virtualitat de les armes com a raó única d'una política nacional i internacional. I la confirmació del que diem es pot trobar en la darrera crida que se li ha fet.

Si bé és veritat que els nacionalistes, capitanejats pel magnat industrial Hugenberg, han assolit el nombre de vots que els calia per a obtenir del govern que l'aprovació definitiva del Pla Young sigui sotmesa a referèndum popular, també és ben cert que un resultat de quatre milions i un xic més de vots sobre una població de quaranta milions de votants és francament irrisori. És un plebiscit que no pot pas enorgullir els afavorits i que demostra, més bé que cap altre procediment, el divorci de les masses populars amb la política venjativa i agressiva.

Es per això que, decidits adversaris de tot règim de castes, de classes o d'aristocràcies determinades, ens ha plagut el resultat de la votació.

Ella no significa encara la condemna absoluta d'aquesta política bon xic equívoca i tortuosa; però sí senyala els preliminars que l'abandoni per a una data no gaire llunyana.

Poden alegrar-se, doncs, pel resultat obtingut, els portaestendards de la política al·ludida. Poden alegrar-se, si així els bé de gust. Però poden, si els plau, també, coincidir amb nosaltres que aquest plebiscit és el preludi de la desfeta total, l'anunci d'una mort inevitable.

De l'art del símbol

VERITABLEMENT — em deia suara, traslladat "in mente" davant el meravellós túmul de Llorenç de Medicis —, veieu com és de titànica la lluita de l'home contra l'oblí, fins després de la mort. Més fort que l'anhel de recordar sempre, sempre, digui el que vulgui Ernest Psichari, és el de no romandre oblidat en les tenebres del no-res. Les gegantesques piràmides faraòniques, i des de les escultures de Fidias i les pintures d'Apelles fins a les manifestacions artístiques del nostre temps, tota vegada que en l'art és on plasma l'home aquest desig d'immortalitat del seu "jo", de perpetuació del seu record, ens ho palesen. No obstant, aquesta immortalitat, concentrada amb pedra i morter, ni que l'aguantin mil columnes del mèrit més positiu, sucumbeix, si més no, al temps. Així no sabem més que per referències que existiren en temps per nosaltres massa obscurs, un Temple de Salomó i un Colós de Rodes. La història i la llegenda, més aquesta que aquella, ens parla de com desaparegueren: el primer, cremat, i sols se'n serven algunes runes; el darrer, enderrocat per un terratrèmol i adquirides més tard les seves desferres per un jueu per tal de fer-ne material bèl·lic.

Ningú sabia res de Mausolo, el sàtrapa de Caria, si a Artemisa, en fort desconsol, no se li ocorre la construcció del cèlebre sepulcre. Mes si la reina oblidà al fi, com sembla, l'espòs difunt, del Mausoleu hom en parlarà temps enllà, quan ja no en restin ni fragments.

Per què — m'he demanat, doncs, contemplant l'obra admirable de Miquel-Àngel —

perpetuarà la Història la memòria d'un príncep aparentment desproveït d'aquelles dots morals que fan rememrables els poderosos? El seu nom és a un lloc sospitos: heu-vos ací el que es llegeix a l'encapçalament de "El príncep": "Nicolàs Maquiavelo, al Magnífic Llorenç de Medicis, fill de Pere de Medicis". Davant el túmul, a Florència, hom es lleva el capell i l'esguarda amb admiració. No sé quin d'ambdós magnats de la Renaixença admiren, si Medicis o Miquel-Àngel. Mes, per mi, l'ombra il·lustre no té per què indignar-se, ni per remoure's els seus ossos dins la tomba; damunt d'ella, mai ha planejat la befa. Entorn el monument de Llorenç de Medicis, hi ha el silenci, la pau... el respecte. Damunt, mai hi ha caigut el llot, ni s'han esventat les seves cendres.

Però la memòria que es serva a través d'un marbre, d'una pedra o d'un bronze, que s'esculpeix en estàtua, monument o tomba, té ineludiblement els seus alts i baixos. L'objecte de semblant distinció, la mereix si li han feta els altres; els seus compatriotes, els seus admiradors; si se l'ha feta ell, és un bandit. El monument, com veureu, és una arma terrible. Quan el poble romà s'alçava contra el seu dictador o el seu tirà, eren esmicolades les imatges d'aquest, amb les quals s'era alçat al nivell dels déus ancestrals i com a tal se li retia culte... Aquest fou, entre altres, el cas de Neró. Al poble, pel que es veu, li costava molt poc de desfer-se d'una divinitat vulnerable

Per causes alienes a la nostra voluntat deixem de publicar l'article «Intencions» del nostre company Lluis Capdevila

pel punyal, el Tíber o les metzines. L'enderrocament de llurs imatges era un avís sinistre, un "Mene Tekel Upharsin", i prou.

Hi ha hagut massa governants afanyosos de veure's en vida desafiant la pluja i la tramuntana. El primitiu anhel de perpetuació es converteix en borda manifestació de senyoriu, gens grata al poble. Els poderosos haurien d'anar-hi amb compte, perquè hi ha força iconoclastes al món.

Tot monument dreçat és també la resultat d'un instant històric. Mes com la història tan sols s'assembla a grans llenques, d'un monument erigit avui, pot demà no restar-ne pedra sobre pedra. Un monument està sempre a la mercè de qualsevol picapedrer amb galons. (Digui-ho, si no, un segle enrera, el projectat monument a Barcelona al general Lacy). Es aleshores quan l'estàtua, el monument o el túmul esdevé un símbol. Pot ésser el símbol d'un ideal,

d'una aspiració política o social, de tot... I el bronze, o el marbre, o la pedra alena com si fos de carn i ossos, i tingués sang i múscles. Plouen damunt d'ell llorens i pedres; més pedres que llorens, primer, perquè tothora la força s'imposa, i, en segon lloc, l'home-símbol, en marbre o altre matèria, no serà tal més que en la dissort.

No és estrany, doncs, que les immediacions d'un monument esdevinguin, de tant en tant, camp de batalla. El respecte és poc i la passió molta, més fixeu-vos que tot va a torna-jornals, tard o d'hora. Ara, que avui, si hagués d'aconsellar-vos, us diria que podeu esguardar sense temença les estàtues de Felip II, l'equestre d'Enric IV a París... i el túmul de Llorenç de Medicis. Aquest, sobretot, té una vàlua artística immensa. És de Miquel-Àngel. No us diré més.

J. AYMA MAYOL.

Correu de l'Estranger

A PROPÒSIT DE LA CRISI FRANCESA



França, la gènesi i la laboriosa tramitació de la crisi, ens mostra clarament que hi ha alguna cosa, en el sistema parlamentari de la república veïna, que no marxa massa bé.

El fraccionament dels partits polítics en diversos grups és considerat per alguns polítics com un símptoma de maduresa del cos electoral, palesant que aquest sap copsar els més subtils matisos de l'ideari polític.

Per això els francesos neguen als electors anglesos una gran sensibilitat política. Tradicionalment, han existit a Anglaterra dos grans partits — conservadors i liberals — que han turnat periòdicament en la governació del país.

Ara, degut al formidable desenrotllament del partit laborista, el tradicional joc del parlamentarisme britànic ha quedat interromput, i s'han format tres partits, dreta, esquerra i centre, integrat el darrer pels liberals.

Les opinions a Anglaterra no estan d'acord en la conveniència de conservar o no aquest tercer partit. Als Estats Units — país també d'una sòlida estabilitat política — segueix encara el règim dels dos grans partits: republicans i demòcrates. Un règim així indica, potser, en efecte, una falta de sensibilitat en el cos electoral, i aquest és el cas dels Estats Units, on encara no s'ha format un veritable partit d'esquerra.

Però l'excessiu fraccionament, complicat d'una manera extraordinària el règim parlamentari, i fent que l'interès del país sigui sacrificat, algun cop, als interessos materials o doctrinaris dels diversos grups, ¿no indica també un manament de sentit polític i àdhuc, de vegades, l'existència d'un factor immorale?

Es de creure que en les successives legislatures, el cos electoral francès s'inclinirà a una major unificació.

A PROPÒSIT DE LA "PETITA ENTESA"



OM és sabut, la petita entesa està constituïda per un doble acord entre la república txecoslovaca, el regne dels servis, croates i eslovens, i el regne de Romania. Aquest acord comprèn un tractat d'aliança i un pacte de garantia contra tot intent de modificació del statu quo establert després de la guerra.

El seu objectiu essencial era, originàriament, preservar els tres estats successors de la doble monarquia austríaca i hongaresa contra qualsevol intent de restauració dels Habsburg i de l'antic estat austro-hongarès.

El recel de Praga, Belgrad i Bucarest en aquest assumpte és molt fundat. Les temptatives de l'ex-emperador Carles per a tornar al tron, així com la conducta del

regent Horthy i del govern hongarès, ho demostren clarament.

On es veu millor la solidaritat de les tres nacions és, sobretot, a Ginebra. Tenen establert una mena d'acord mitjançant el qual els tres estats envien successivament un representant a la Societat de Nacions, de manera que la petita Entesa hi posseeix, en realitat, una representació permanent.

Així que, en el concert internacional, obra com si constituís un sistema federatiu. No és, tanmateix, cap federació. Cada estat conserva una completa autonomia, i la sola organització comuna és la reunió periòdica dels tres ministres d'afers estrangers.

Però això és suficient per a donar a la política de l'Entesa tota la força d'una organització federal.

TOMAS MASARYK



A figura de Tomàs Masaryk és, potser, la més noble que s'ha destacat, de la guerra ençà, en la política europea. Fill d'un obrer, aprenent de molta manera als catorze anys, universitari pensionat després, professor de filosofia a Praga més tard, i, la guerra vinduda, cap d'una revolta contra els Habsburg, exilat voluntari, reu de mort encara, i, l'endemà de la guerra, fundador de la República txecoslovaca, de la qual és avui dia la vivent encarnació.

El president Masaryk és un home de vuitanta anys, però sembla tenir-ne no gaires més de seixanta. El seu aspecte és professoral. Duu ja les barbes totes blanques, i la seva expressió és, ensem, severa i bondadosa. Munta a cavall tots els dies. S'ocupa, en els menors detalls, dels assumptes d'Estat. Llegeix i estudia molt i té lleure encara per escriure llibres.

Acaba de publicar, en efecte, un gros volum sobre la "Revolució Social". I és, de tots els caps d'Estat i de govern d'Europa, aquell que, sense contradicció possible, és més prop del cor del seu poble.

En tot el país no es trobaria una casa del poble, en la qual el retrat de Masaryk no ocupés el lloc preferent. I no hi ha reunió pública on no sigui aclamat.

D'altres poden fundar el seu govern en la força o en combinacions polítiques. El president de la república txeca, Tomàs Masaryk, funda únicament el seu en el respecte i en l'amor del poble.

Llibre interessantíssim publicat molt abans que l'obra de Remarque «SIN NOVEDAD EN EL FRENTE»

En el repòs de la trinxera

Cartes del soldat a l'amic per F. PUJULÀ

Un volum de 192 pàgines, totes elles de gran emoció. — Preu: 3,50 ptes.

La columna de l'esquerra

EMILI JUNOY

S i..., és clar..., dreta...? esquerra...? centre...? Potser ja és fora dels límits del bé i del mal...? On el posem?

Que sortí de l'esquerra és un fet. I sortí de l'esquerra amb una generosa empena que l'ha portat a la ruïna. Mentre els homes que el rodejaven havien entrat en determinades polítiques esquerranes per a enriquir-se — el mateix que passa a les dretes, naturalment —, En Junoy havia entrat a l'esquerra per maldar tota la fortuna que havien guanyat els seus avantpassats amb els tractes amb pagesos, amb traginers i amb treballadors... Tota la fortuna que havia nascut a les terres generoses de Puigcerdà, anava perdent-se per la Rambla en aquella processó de pobres, de pidolaires, de cartistes, de polítics de barriada, de caps de partit en situacions precàries, que anaven a cercar la butxaca d'Emili Junoy per a resoldre un compromís d'honor amb reserva, o una operació bancària que els beneficiava amb perjudici de la Ciutat.

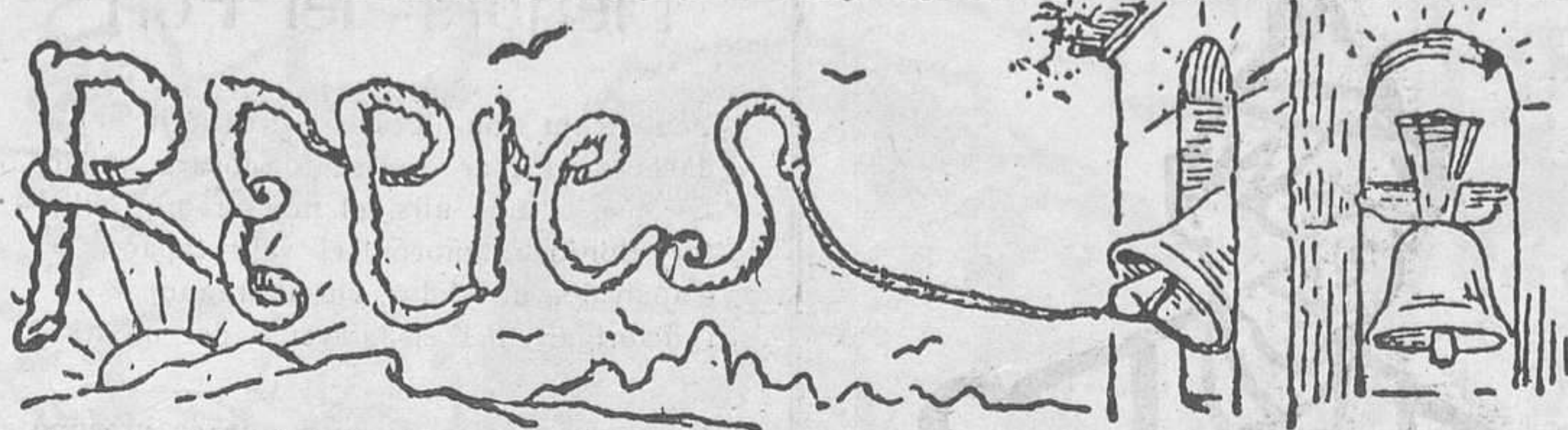
En Junoy és un dels esperits més generosos de la vida. No té un clau, perquè tot ho ha donat als seus. Ara hi ha molta gent que és rica perquè ell ho ha volgut. Les seves passades d'un partit a l'altre, han estat tema de la política barcelonina. Potser alguna que altra vegada havia passat d'un partit a l'altre, en adonar-se que l'actualitat minvava en els diaris, i una nova postura d'ell, si no feia vendre més diaris, donava tema als periodistes i caricaturistes de l'època.

El fet és que els anarquistes, els socialistes, els comunistes, els sindicalistes, els patrons, els capellans, els homes de la dreta i els de l'esquerra tenen que agrair alguna cosa a Emili Junoy. Els uns perquè en èpoques de repressió ha demanat pietat, misericòrdia, cordialitat, comprensió. Els altres perquè quan les calderes populars bullien i semblava que s'obria la terra per a empassar-se la Ciutat, procurava ajudar a l'estabilització dels ànims i advertir el perill que podien córrer certs capítols, per a evitar morts inútils i desfetes estúpides.

La seva vida ha estat d'una generositat intensa. Què hi fa que hagi estat anarquitzant, i que ara diguin que és el que escriu a El Matí amb les inicials E. J. — que també poden ésser d'Enric Jardí —? El fet és que té un cor ben posat, i el cor, per ara, és a l'esquerra.

Emili Junoy, sigui allà on sigui, espiritualment, és a l'esquerra. I és perquè ha estat ric, i ho ha donat tot als pobres, sense guardar res; ho és perquè ningú, com ell, ha fet tant de bé als treballadors de casa nostra, dins de les seves possibilitats; ho és perquè té un sentiment generós a tota hora, i no dorm tranquil pensant que ell té llit, i molts encara dormen als recons dels portals. Aquest és l'home. I per ésser així, és nostre.

La setmana que ve: ANGEL PESTAÑA



OH, LA CATEDRAL!

La Seu de Barcelona ha estat declarada monument nacional.

Això, si res més no, haurà acabat amb les raons — que semblaven dur-nos a una guerra civil — entre els canonges modernistes i els amics de l'art vell.

Per de prompte, ja hi haurem guanyat que la clerecia no faci més estralls.

Un de tant estralls.

Per cert, que, a darrera hora, ha parlat l'arquitecte Puig i Cadafalch, i s'ha mostrat partidari de deixar la Seu com estava.

I ara es pot donar el cas que, pel fet d'opinar ell així, els altres canviïn d'opinió i es torni a embolicar la troca.

LA CARITAT

Com cada any, en aquest temps, el rector de Santa Mònica, que és un meritíssim baró, s'apressa a sollicitar dels rics robes i mobles que aniran destinats als miseriosos habitants del tan bescantat barri xinès.

Es una capta de confort per als desgraciats veïns del districte cinquè, que mereix totes les simpaties.

Per això LA CAMPANA, que aprofita totes les avinenteses per elogiar els mossens que s'ho mereixen, té avui el gust de constatar el gest caritatiu d'aquest.

VISCA LA VIDA!

A la fi, sembla que els anglesos pensen suprimir de llur codi de justícia l'odiosa i odiada pena de mort.

Ja era hora, ens sembla!

Ja era hora que una senyora nació que s'ha dit sempre la més avançada d'Europa, comencés a preocupar-se de treure's aqueixa taca del vestit.

NOVA SENSACIONAL

Sensacional, segons per qui.

Sembla que la casa "Ford" està disposada a abaratir un xic més el preu dels automòbils. Estarem encara a l'expectativa.

I quan cada obrer pugui tenir el seu cotxet a la porta de la fàbrica, aleshores serà arribat el moment de cantar victòria en honor de la casa "Ford".

MAURA, SI?

La premsa d'allà baix sosté noves polèmiques respecte a si el famós maurisme és mort, ben mort, o encara belluga.

Quines ganes de perdre el temps i de gastar tinta inútilment!

Bé deuen saber, a la vila i cort, aquella dita nostra que diu: "morta la cuca, mort el verí".

CINE BLANC?

Acaba de fundar-se, a Barcelona, una institució amb el títol d'"Amics del Bon Cine".

On va la joventut

HEU-VOS ací les paraules amb les quals s'obrí una enquesta a "La Publicitat", que morí tot just nada, promoguda per un article del senyor Carles Capdevila, al mateix diari.

Llegírem les dues primeres i últimes contestes i vingueren a refermar-nos en la idea que la joventut d'ara no va enlloc, almenys ideològicament.

Avui existeix un nucli considerable de jovent, entre els vint i els trenta anys que no ha tingut ocasió de manifestar-se, gràcies el dejuni polític que fins ara hem patit.

No cal dir com interessa, doncs, conèixer tots els directius de tots els partits polítics l'opinió d'aquestes noves promocions, verges políticament.

La joventut, ara per ara, està dividida en una colla de ramificacions.

Nosaltres, però, les reduïrem a tres. Primera: vulgaritat, que ni sap que viu con-

Com sia que la poca-solta, els vicis de tota mena i la propaganda dels crims i lladroniscs, és el que més abunda en el ram pelliculaire, ens semblaria excel·lent la idea d'aqueixa institució.

Però, ai... sempre hi ha un "ai".

La nova institució fa tuf de sagristia.

CONSCIENCIES GIRADES

Una revista anglesa dóna compte de les conversions d'alguns escriptors i artistes britànics que s'han passat a l'Església de Roma.

La cosa, com comprendran, no té importància.

Els anglesos es converteixen al catolicisme només que per donar temes a En Pepet Junoy.

O si no, de què parlaria "El Matí"?

OOOOH!

Es dóna com a segur que aviat serà atorgada l'autonomia política a l'Índia.

Ooooh! els indis...

EL DESGAVELL XINÈS

Diuen que el govern de Nanquín pensa reduir en poc temps els últims nuclis rebels.

Per molts dies?

Es probable que, després, els nuclis rebels reduïxin el govern de Nanquín.

S'HO VOLEN MENJAR TOT, I FAN EL RIDICUL

Les dades rebudes d'Alemanya referents a la votació del plebiscit nacional contra el pla Young donen un resultat que no permet convocar un referèndum, per al qual es necessiten un deu per cent de vots del col·legi electoral.

Es una votació que ens mostra clarament que els nacionalistes alemanys — imperialistes i reaccionaris — tenen molt poca força.

Felicitem-nos-en! La democràcia i la causa de la pau poden llançar les campanes al vol.

Per la nostra part, repiquem més a gust que mai.

ARA QUE ES PARLA DE PAU...

El Directori feixista elabora un nou estatut del partit en el qual es declara que el feixisme és una milícia al servei de l'Estat, que serà considerat en estat de guerra permanent.

Ah! Es, en efecte, un bon servei. I viure en estat de guerra permanent, una veritable delícia.

Progressem, progressem.

BONA RECEPTE

"Perdono als meus amics — escrivia la senyora de Sevigné — tot allò que ve de llur humor: mentre el cor vagi bé, la resta va com pot."

La columna de la dreta

JOSEP MARIA CAPDEVILA

EN Josepet Maria Capdevila és un home petit, primet, amb un bigotet retallat i uns ulls petits i una veueta primeva. Tot ell és estretet. De vegades ens fa l'efecte d'una figureta de pessebre; d'un d'aquests bibelots per a posar damunt de la calaixera. Quan érem companys al Seminari de Filosofia, deviem dubtar-nos d'aquest canvi radical d'ell. Allà, sota el mestratge del Xènius, En Josepet Maria Capdevila era un bon xic pagà. Però, de cop i volta, la cristiandat de la seva videta es converteix en catolicitat agudíssima, i, darrera d'uns accentuats exercicis espirituals, l'home passa a dirigir El Matí. Perquè aquest diari, que surt, per ara, quotidianament, esforç curiós per a barrejar l'aire europeu i sensible de Josep Maria Junoy, i el sentit cantellut que de la vida té aquest home magret, finet, primet i estret, dóna ara una barreja tan estranya, que, de vegades, ens fa l'efecte que llegim un Debate o una Croix traduïts, i, d'altres, que tenim a les nostres mans L'Humanité o L'Action Française... En Josepet Maria Capdevila és, per una temporada, que no durarà gaire, per molts diners que enviïn de Manresa — com sembla que ha dit, sense assegurar-ho, En Permanyer, poeta i agent d'anuncis, director d'un dels sectors de dreta catalana.

No és mala persona; però té poca sensibilitat, i, quan escriu, és massa llauna. Tot el que té ell de primet i d'estret, els seus articles ho tenen d'inflat i de pesat. Llegint un article d'En Josepet Maria Capdevila, ens fa l'efecte que mengem serradures.

Quan En Xènius manava, aquesta afició al dretisme, no la tenia pas. Llavors, en Josepet Maria Capdevila, fins hi tot tenia una certa tendència a la sensualitat mundana i al flirt, encara que la seva timidesa el privés de fer-la pública. Ens feia sempre l'efecte d'un xicot d'aqueixos que senten la vida a través de la seva pròpia fruïció.

Ara, l'home, sens ha tornat d'una moral de via estreta, que fa fredat. Mes, com que l'esca del pecat és a la casa, no tindria res de particular que un capvespre, deixant de banda el mestratge d'aquest saviàs que es diu mossèn Cardó, En Josep Maria Junoy fes tastar un cock-tail, a l'Excelsior, a l'actual director d'El Matí, i s'hauria acabat tanta visió il·luminada de pastorettes, capeletes, muntanyetes, romiatges, etc...

La setmana que ve: EN VALLS I TABERNER.

D. COLOMER I OLIVERES.



A L'EXPOSICIO

—Quin palau li agrada més? El de Bèlgica, el d'Holanda, el de Romania?
—Ai, senyor Rafecas! L'únic que m'agrada, no existeix: el meu.

Estampa de Tots Sants

No m'ha plagut mai anar al cementiri en aquesta diada.

Enguany, tampoc hi he anat.

I, com sempre, no hi he anat, en aquesta mal anomenada *fiesta dels morts*, perquè jamai m'ha plagut fer acte de presència i cooperar amb la meua ínfima personalitat, a totes aquestes representacions gratuïtes que la tradició, la xavacaneria i el molt-nisme, ofereixen a la societat, per a donar un xic de lleure i esplai a la hipocresia, a la falsedat, a la petulància i a la beneiteria que duen en llur si, aquests pobres animals que, quan van a colles, en diuen *gent*.

No he anat al cementiri.

No he volgut presenciar la befa que el món fa, anualment, a les costelles dels que es podreixen en l'eterna fosca.

No he volgut veure l'interior d'aquell recinte, que hauria d'ésser sagrat, per la memòria dels que hi colguen, profanat per aquella riuada humana, abillada amb les millors gales, que a voltes semblen disfresses i que únicament una vegada l'any i per pura fórmula, es recorden, si és que se'n recorden, que llurs avantpassats es consumeixen, materialment, en aquell recó de món, on la *gent*, atreta per l'encartrònada tradició, mitjançant el portaveu del calendari, acut, fent-ne ostentació idiota, mateix, mateix, que qui va a *sarau* en qualsevol festa major.

No he anat al cementiri, que és molt prop de casa, però he vist la *gent* que hi anava.

A mi m'ha fet l'efecte que aquella multitud inconscient feia cap a l'*Aplec de la ximpleria*.

Aquella torrentada vivent, mansa i virolada, virolada amb les flors i els vestits de colors estrafolaris de les nenes endiumenjades, m'ha causat enguany una impressió més deplorable que els altres anys, quan també la contemplava.

No sé si jo m'he tornat més comprensiu, o la *gent* ha extremat la nota de la seva ximpleria.

Ben segur que això darrer m'ha causat aquest efecte.

Era cap al tard, i molta *gent* ja en tornava, del cementiri. No he vist ningú trist; ans al contrari, tothom lluia la cara de les festes. Uns jovenets beneïts i carrinclons, i unes nenes repintades i cursis, han passat prop meu, bo i fent lluir les seves gràcies, o desgràcies.

Anaven aparellats provisionalment. Eren com promeses d'ocasió.

He vist que la *gent* se'ls mirava, i molts s'han posat a riure.

Eren a la porta mateix del cementiri. A la *gent*, això li feia molta gràcia.

A mi em feia fàstic.

Els "taxis" no paraven d'anar amunt i avall, portant i treient *gent* de la necròpolis profanada. Els "xofers" feien l'Agost, com també l'han fet els floristes i els "empleats" de l'ex-sagrat recinte.

Es feia fosc. He sentit els xiulets dels guardes del cementiri, que avisaven la *gent* que se n'anés a casa, que per aquest any ja n'hi havia prou de *gresca*.

Quatre o cinc dones han entrat corrents, esbufegant, amb un ramell de flors ja mig marcides. El pobre mort, al qual anaven adreçades, ja devia estar impacient dins de la fossa.

He retornat a casa.

De casa estant, se sentia la remor d'aquell torrent d'"aigua bruta" que venia del cementiri.

L'esposa m'ha preguntat: D'on vens?

Fastiguejat i gairebé amb ràbia, he respost: —Dè veure el cementiri per fora, aquest lloc que hauria d'ésser sagrat, ple de pau i quietud, i que la *gent* amb tota inconsciència o amb tota premeditació, ha escollit per a celebrar-hi, una vegada l'any, l'*Aplec de la vanitat i la hipocresia*.

P. CARDONA N.

Lletjors del Port

Feble com sóc de cos i d'esperit, davant del mar em sento encara audaç. Es que, a mos ulls, el mar—remei i lilit—tan flonjo i amorós, el veig capaç d'apaivagá un dolor viu i pregon i d'abrigar tots els sofrents del món.

Però aquest tros de mar que és presoné de l'urbs, que mai no canta ni rondina, em sembla lleig i fat, ja us ho diré:

Ara, les barques que es fan mar enllà, solen gastar motor de gasolina; aquella vela al vent, gràcil joguina, se n'és anada, un jorn, per no torná.

Sempre és trista, la partença, i la mar a tot dol hi posa excés... Cor artista, resignat; plora i pensa que la vida és del progrés. Mes jo ho trobo molt lleig; no hi puc fer [més.

L'estilitzada gavina, gala de la mar llatina, ratllant el fum dens i la pols del carbó, en un vol planejat, cau damunt l'ala d'un rovellat hidroavió.

La calitja és tan espessa, que espesseix cors i cervells; tot el port és tragi, carros i fressa; l'aigua, verda, s'adorm entre vaixells, tota bruta d'oli i pells de taronja.

Afeixugada, ara la grua del port, amb una inconscient grapada, clava un cop a un bastaix de la brigada dels descarregadors; un cop tan fort, que me'l deixa mig mort.

Oidà! Es però que les sirenes als ports no hi volen entrá. D'ençà que els monstres "paquebots" hi fan soná altres sirenes estridents menys fines, resten sempre al defora, mar enllà; tenen plenes les nariues de la fortor del quítrá, del cautxú i de l'abacá que tot sovint ens ve de Filipines.

El transatlàntic ha desamarat. Se'n va feixuc, pesat, mateix que ha entrat, ple de minyons cepats i escotorits que van a provar la sort (o potsé a cercar la mort) amb una guitarra als dits i una cançó als llavis que no els surt del Es ple de lletjors, el Port! [cor...

FORLIFE



CANET DE MAR

DIUMENGE passat, L'Agrupació de Cultura de la popular Cooperativa "La Canetense" va organitzar un festival per a commemorar el tercer aniversari de la seva fundació, el qual assolí un èxit. Al matí, obsequi a les seccions Teatral, Orfeònica i Solfeig, d'un vermut d'honor. A aquella hora, la sala d'espectacles donava goig de veure. Un bell estol de cares boniques i alegres invadia la immensa sala. Obrí l'acte el company Marcó, donant un salut a tothom i agraint la presència, i féu totseguit la presentació de l'incansable batallador publicista català En Lluís Capdevila, qui molt eloqüentment va donar una notable conferència, dissertant sobre el tema: "Homes i coses de la Revolució Francesa". No cal fer l'elogi de la seva personalitat; és prou conegut en la nostra literatura moderna. L'immens treball del tema que va desenvolupar ens demostra que coneixia a fons l'obra i la història de la Revolució i la seva psicologia. En acabar la conferència, fou felicitat per diversos companys i aplaudit per l'auditori, que omplenava la nau de la Cooperativa.

A la tarda, la secció teatral posà en escena la popular comèdia d'en Rusiñol "Gente bien". A més, la secció infantil de Solfeig interpretà dos números de cançons amb gestes, i l'Orfeo va cantar: "A sol batent", "La Nostra cançó" i "Les fulles seques".

No cal dir que fou una vetllada interessant i que tots compliren amb bona voluntat, deixant una bona impressió a la gentada que va acudir-hi.

I ara, per acabar, dec dir als companys de l'Agrupació, que no defallexin, que la cultura és el camp abonat per la llavor fructífera el fruit de la qual ha de portar un gran bé a la humanitat, i treurà la classe obrera de la inferioritat en què se'ns té sotmesos.

Joan ILLA.

**Obrers del camp i de la ciutat
COMPREU**

Venus i els Bàrbars

La novel·la que acaba de publicar Lluís Capdevila

Es el llibre que us interessarà més

**AQUEST NUMERO HA PASSAT
PER LA CENSURA GOVERNATIVA**

Imp. "La Campana". — Om, 8. — Barcelona

LA CARICATURA A L'ESTRANGER



Hoover i MacDonald tenten l'aproximació entre l'àguila americana i el lleó britànic.

"Herald Tribune", New-York.



LA CASTA MARIANA I EL DESARMA-MENT

—Apa! Despulla't, Mariana!

"Kladderadatsch", Berlín.



LA LLARGA CRISI

El Metge: —Pobre filla... Acabaran per matar-la.

"Ruy Blas", París.